

In het oog van de storm

Yasmijn Jarram

Catch of the day

David Bade

GEM (Museum voor actuele

kunst) & Gemak, Den Haag

20 maart t/m 27 juni 2010

www.gem-online.nl

www.gemak.org

'In de huis!' juicht een persoon met vuisten in de lucht, terwijl deze een discotheek betreedt vol zwaaiende mensen op een ingelijste tekening in zwart en wit. *David Bade* (Curaçao, 1970) is in *da house* en dat belooft spektakel. De eerste zaal is in keurige museumsetting, maar ademt een sfeer van stilte voor de storm. Een kleurig schilderij toont een donkere man, één wenkbrauw argwanend opgetrokken. Het werk is gespiegeld als een speelkaart en draait plagerige rondjes om zijn as. *Bon bini* heet het: Welkom. U bevindt zich nu in het tijdelijke domein van *Bade*. Verwacht van hem geen ranke ballerina à la *Dégas*, maar een grof gekleide paaldanser. De Denker wordt hier *Pupu*, nog altijd peinzend, maar dan ongegeneerd poepend op een emmer.

Voor de eerste keer is het hele GEM aan één kunstenaar gewijd. Het retrospectief *Catch of the day* toont *David Bade's* vangst na 17 jaar werken. Daartoe heeft hij flink huisgehouden in het museum. Zo onstuimig als zijn werk aandoet, zo verliep ook zijn carrière tot nu toe. Met veel bombarie marcheerde hij in de jaren negentig de Nederlandse kunstwereld binnen. In 1993 rondde hij De Ateliers af, tegelijk met onder anderen *Erik van Lieshout*, en won prompt de Prix de Rome. Hij exposeerde al in het Stedelijk Museum en op de Biënnale van Venetië. Maar *Bade* schopt liever vol jongensachtige branie tegen de kunstwereld aan dan dat hij er deel van uitmaakt – al doet hij dat natuurlijk wel degelijk. Het liefst presenteert hij zijn kunst dan ook niet alleen in *high-brow* instituten.

Deze kritische component speelt een grote rol in *Bade's* werk. De tekstjes die hij her en der neerkrabbelt illustreren zijn visie op kunst, maatschappij, religie en politiek.

Een lege pan op een blok piepschuim vertegenwoordigt gebakken lucht. De potloodtekening *It's about...* toont bekende figuren uit de kunstwereld als *Rudi Fuchs* en *Saskia Bos*. Eronder teksten als "Kom je ook op mijn feestje?" en "Grote roem, kleine daad." Als je wint, heb je vrienden, schamper *Bade*. Tegenover deze tekening staat een grote preekstoel, die eerder op de Amsterdamse kunstmanifestatie *Niet Normaal* te zien was. Erboven het patatzakmannetje dat vele snackbars siert, bungelend op zijn kop. Een stralenkrans van gele frieten siert degene het gestoelte bestijgt,

want dat mag. Onderaan het bouwsel plakt een blaadje met de handgeschreven tien geboden van *Bade*: “scheiden en ijdel zijn is oké, beter niet doden”. *Bade* speelt hier met door religie gedicteerde normen, maar ook met die van de zogenaamde patatgeneratie waartoe hij behoort.

De volgestouwde grote zaal oogt of er zojuist een tornado doorheen is geraasd. Schilderijen, assemblages, tekeningen en installaties tot waar het zicht reikt. In het midden een enorm gevaarte met allerlei stoelen erop, terwijl een felblauwe autowasserette-borstel het evenwicht bewaart. Het is de *Charity Boat* die *Bade* maakte en zelfs te water liet in Liverpool, met behulp van studenten en bewoners. Sommige van hen zijn vereeuwigd op grote doeken aan weerszijden van de zaal. Verderop een verweerde parasol vol stropdassen die in menig studentenhuis niet zou misstaan. Ze zijn afkomstig van *Job Cohen* en andere prominenten, gedoneerd tijdens een opening van *Bade* waar drankjes enkel als ruilwaar werden vergeven. Achterin de zaal wacht een tot kleermakerszit verlaagd marktkraampje op publiek. “David *Bade* tekent u onder de tafel” verkondigt een papier. Komt dat zien, komt dat zien! Op gezette tijden gaat de kunstenaar op deze plek gesprekken aan met bezoekers, om ‘mentale portretten’ van hen te maken.

Samenwerking is essentieel voor *Bade's* kunstenaarschap. Verbeelding beschouwt hij als sociaal bindmiddel: iedereen heeft het. Dat vermogen wil hij aanwakkeren. De tentoongestelde overblijfselen van eerdere acties ziet hij als workshopstations. Als eilandjes drijven ze tussen de brokstukken in de museumzaal.

Ook aan deze tentoonstelling is een maatschappelijk project met jongeren verbonden, dat te zien is in cultureel centrum Gemak. Deze werkwijze trekt de notie van auteurschap in twijfel. De kunstenaar is niet altijd de (enige) vervaardiger en gebruikt bovendien vaak kant en klare objecten. Daarnaast vervaagt de grens tussen werkproces en resultaat, zoals dat ook gebeurde in de conceptuele kunst van de jaren zestig.

Voor *Bade* is er weinig verschil tussen scheppen en afbouwen, tussen koesteren en vernietigen. Het schilderij *More or less* op de gang van het gebouw verbeeldt deze gedachte. Het toont een weegschaal die wiebelt op een bezem, balancerend tussen uitbundig Antilliaans en bescheiden Nederlands. Zoals *Marinus Boezem* ooit witte lakens uit de ramen van het Stedelijk Museum liet wapperen, haalt *Bade* er hier de bezem door.

In de kelder van het GEM stelt *Bade* het belang van zijn werkproces centraal. Zijn hele atelier is naar deze ruimte verplaatst. Dat wil zeggen, de spullen uit zijn atelier. Schetsen, piepschuim, lampen, tuinkabouters, bankstellen, een televisie – ook hier is het propvol. Door een luidspreker klinkt stoere hiphop. Het imitatie-atelier mist volgens *Bade* wel zijn oor-

spronkelijke rauwheid, omdat in een museale omgeving nu eenmaal elke scheet tot kunst wordt verheven. Daarom noemt hij het liever een depot. Hij biedt de bezoeker een openhartig kijkje in de kelders van zijn geest, laat zien hoe werk ontstaat. Veel kunstenaars zouden er niet aan moeten denken hun intieme creatieproces zo openbaar te maken. Voor *Bade* is het juist cruciaal. Hoe meer je geeft, hoe meer je leeft.

Toch heeft *Bade* niet simpelweg een berg troep neergesmeten in het museum. De chaos is zorgvuldig gecreëerd en daardoor van een gecontroleerde soort. Veelheid is iets anders dan anarchie. *Bade* streeft niet naar het ultieme kunstwerk, wel naar kwaliteit. Boven de *Charity Boat* hangt een bescheiden aquarel waarop *Bade* in gele hoosjas achter het roer staat: “de kapitein van het schip. Alles onder controle, ook tijdens noodweer”. Op een van zijn doeken is de term “vrij-blijvend-heid” te lezen. Een treffende omschrijving van *Bade’s* houding ten opzichte van kunst, die niet vrijblijvend is, maar blijvend vrij. Het stelt hem ertoe in staat diepgewortelde grenzen op te heffen.

Verskillende kunstdisciplines lopen naadloos in elkaar over, evenals proces en resultaat, aanwezig en afwezig, privé en openbaar, opgewekt en grillig. Liever en-en dan of-of.

Op het genoemde werk *It’s about...* staat het Hollandse gezegde “Als apen hoger klimmen willen, ziet men vaak hun blote billen”. *Bade* gaat in deze tentoonstelling zelf met de billen bloot – hij neemt vrijwillig plaats in het oog van de storm. Zijn toelozende lef laat iedereen een *Pupu* ruiken. Het museum barst bijna uit zijn voegen van levenslust. De scherpe en humoristische teksten die hij overal heeft neergeklad zijn vaak slechts flarden van zinnen, alsof hij zijn eigen gedachten amper kan bijbenen. Hij laat de bezoeker niet alleen alle hoeken van het GEM zien, maar ook van zichzelf.

Er is niets dat je niet van *David Bade* mag weten, en daardoor voelt hij dichtbij. Maar tegelijkertijd houdt hij afstand door de ogenschijnlijke willekeur en onverschilligheid van zijn werk. En daarmee weet niet iedere museumgast zich raad.

De laatste haltes in de tentoonstelling zijn de kabinetten, waarvan de wanden als prikborden zijn volgehangen met *Bade’s* vaak cartooneske tekeningen en losse schetsjes. Want *in the end* voelt hij zich nog altijd vooral tekenaar, waartoe hij oorspronkelijk werd opgeleid. Sculpturen beschouwt hij simpelweg als tekeningen in de ruimte. In deze kabinetten wordt bovendien een verbinding gelegd met Gemak, waar bezoekers tekeningetjes kunnen maken die hier op de muur worden geprojecteerd, met als opbrengst een groot gezamenlijk kunstwerk. Naast de deur naar de uitgang hangt ten slotte het laatste werk. “Op = op”, zegt een strenge tekstballon. Kapitein *Bade* heeft de storm bedwongen.